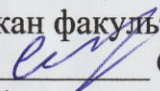

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Декан факультету

 Сергій КУЛИНИЧ

« 01 » вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

“ ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ РНД-ДИСЕРТАЦІЇ У ВЕТЕРИНАРІЇ ”

освітньо-наукова програма «Ветеринарна медицина»

спеціальність Н6 Ветеринарна медицина

галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий)

факультет Ветеринарна медицина

Полтава
2025/2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація захисту PhD-дисертації у ветеринарії» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Ветеринарна медицина» спеціальності Н6 Ветеринарна медицина

Мова викладання державна

Розробник: *Євстаф'єва В.* – доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

«01» вересня 2025 року *В.Єв* Валентина ЄВСТАФ'ЄВА

Погоджено гарантом освітньої програми «Ветеринарна медицина»

«01» вересня 2025 року *В.Єв* Валентина ЄВСТАФ'ЄВА

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина»

протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності *Н.Д.* Надія ДМИТРЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2 курс Н6АС_ВМ_дфд_2025
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Лабораторні (годин)	24
Самостійна робота (годин)	80
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо організації процедури розгляду та захисту дисертаційного дослідження відповідно до сучасних нормативних вимог.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню: «Англійська мова академічного спрямування», «Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях», «Філософія науки», «Методика наукових досліджень у ветеринарії», «Основи публікаційної активності у ветеринарії».

4. Компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі ветеринарної медицини на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність керувати власною роботою та працювати в команді

Спеціальні (фахові):

СК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері ветеринарної медицини, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень з дотриманням вимог професійної етики.

СК 2. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання з ветеринарної медицини та дотичних до неї напрямів.

СК 4. Здатність вести наукові дискусії на вітчизняному та міжнародному рівнях, відстоювати свою наукову позицію з дотриманням норм наукової етики і академічної чесності.

СК 6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

СК 7. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики ветеринарної медицини, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

5. Результати навчання

РН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми сфери ветеринарної медицини державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.

РН 3. Формулювати і перевіряти наукові гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків наявні літературні дані та докази, зокрема результати експериментальних досліджень, спостережень, теоретичного аналізу та комп'ютерного моделювання систем і процесів у сфері ветеринарної медицини.

РН 5. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Результат навчання	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН 2	уміти презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми у сфері ветеринарної медицини
	уміти оприлюднювати результати досліджень
РН 3	уміти формулювати і перевіряти наукові гіпотези у дисертаційному дослідженні з ветеринарної медицини
	уміти використовувати для обґрунтування висновків у дисертаційній роботі наявні літературні дані та докази, зокрема результати експериментальних досліджень, спостережень, теоретичного аналізу у сфері ветеринарної медицини
РН 5	уміти у процесі підготовки дисертаційної роботи планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини та дотримуватися норм професійної і академічної етики
	уміти у процесі підготовки дисертаційної роботи критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи: лекція; бесіда, пояснення.

Наочні методи: ілюстрування, демонстрування.

Практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою.

Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

1) *Інтерактивні методи:* дискусії.

2) *Комп'ютерні, мультимедійні методи:* використання мультимедійних презентацій.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Виклад змісту, структура та особливості оформлення дисертаційної роботи.

У темі розкриваються питання щодо: обсягу дисертаційної роботи, відповідності її змісту та структури до вимог МОН України та спеціальності; особливостей технічного оформлення дисертаційної роботи; роботи над розділами та висновками дисертації, взаємозв'язку «завдання – наукова новизна – висновки».

Тема 2. Попередня експертиза дисертації та проведення публічної презентації результатів дисертації та її обговорення.

У темі розкриваються питання щодо: переліку та формування пакету документів для проходження попередньої експертизи дисертаційної роботи; отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів досліджень.

Тема 3. Порядок утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти.

У темі розкриваються питання щодо: порядку утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти; вимог до членів спеціалізованої вченої ради; особливостей компетентності кандидатур до складу разової ради.

Тема 4. Процедура захисту дисертаційного дослідження відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії.

У темі розкриваються питання щодо: процедури захисту дисертаційного дослідження відповідно до вимог МОН; особливостей оприлюднення з урахуванням вимог законодавства; особливостей проведення публічного захисту дисертації на засіданні разової ради.

Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	денна форма Н6АС_ВМ_дфд_2025			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Виклад змісту, структура та особливості оформлення дисертаційної роботи з ветеринарії	30	4	6	20
Тема 2. Попередня експертиза дисертації та проведення публічної презентації результатів дисертації та її обговорення	30	4	6	20
Тема 3. Порядок утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти	30	4	6	20
Тема 4. Процедура захисту дисертаційного дослідження відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії	30	4	6	20
Усього годин	120	16	24	80

8. Теми практичних робіт

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Виклад змісту, структура та особливості оформлення дисертаційної роботи з ветеринарії	
П. з. 1. Правила оформлення титульної сторінки та анотації у дисертації.	2
П. з. 2. Правила оформлення списку праць здобувача у дисертації	2
П. з. 3. Правила оформлення розділів дисертації	2
Тема 2. Попередня експертиза дисертації та проведення публічної презентації результатів дисертації та її обговорення	
П. з. 4. Правила подачі документів для проходження попередньої експертизи дисертації	2
П. з. 5. Складання сценарію проходження попередньої експертизи дисертації	2
П. з. 6. Правила оформлення висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації	2
Тема 3. Порядок утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти	
П. з. 7. Правила вибору голови та рецензентів разової спеціалізованої вченої ради (СВР)	2
П. з. 8. Правила вибору опонентів разової спеціалізованої вченої ради (СВР)	2
П. з. 9. Правила оформлення супровідної документації щодо створення СВР	2
Тема 4. Процедура захисту дисертаційного дослідження відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії	
П. з. 10. Правила оформлення рецензій рецензентів та відгуків опонентів на дисертацію	2
П. з. 11. Складання сценарію процесу захисту дисертаційного дослідження	2
П. з. 12. Правила оформлення Рішення СВР про присудження ступеня доктора філософії	2
Усього годин	24

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Виклад змісту, структура та особливості оформлення дисертаційної роботи з ветеринарії	20
Тема 2. Попередня експертиза дисертації та проведення публічної презентації результатів дисертації та її обговорення	20
Тема 3. Порядок утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти	20
Тема 4. Процедура захисту дисертаційного дослідження відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії	20
Усього годин	80

10. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

11. Оцінювання результатів навчання

Результати навчання	Форми контролю результатів навчання
РН 2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми сфери ветеринарної медицини державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних фахових вітчизняних та міжнародних наукових виданнях	<u>Поточний контроль:</u> <u>Методи усного контролю:</u> 1) участь у дискусії 2) виконання завдань по самостійній роботі (доповідь за темою самостійного завдання) <u>Методи письмового контролю:</u> 1) виконання завдань на практичних заняттях
РН 3. Формулювати і перевіряти наукові гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків наявні літературні дані та докази, зокрема результати експериментальних досліджень, спостережень, теоретичного аналізу та комп'ютерного моделювання систем і процесів у сфері ветеринарної медицини	<u>Поточний контроль:</u> <u>Методи усного контролю:</u> 1) участь у дискусії 2) виконання завдань по самостійній роботі (доповідь за темою самостійного завдання) <u>Методи письмового контролю:</u> 1) виконання завдань на практичних заняттях
РН 5. Планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з ветеринарної медицини і дотичних до неї суміжних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично оцінювати та аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми	<u>Поточний контроль:</u> <u>Методи усного контролю:</u> 1) участь у дискусії 2) виконання завдань по самостійній роботі (доповідь за темою самостійного завдання) <u>Методи письмового контролю:</u> 1) виконання завдань на практичних заняттях

Критерієм успішного виконання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Участь у дискусії	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань по самостійній роботі	
Тема 1. Виклад змісту, структура та особливості оформлення дисертаційної роботи з ветеринарії	4	2	11	25
	4	2		
Тема 2. Попередня експертиза дисертації та проведення публічної презентації результатів дисертації та її обговорення	4	2	11	25
	4	2		
Тема 3. Порядок утворення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти	4	2	11	25
	4	2		
Тема 4. Процедура захисту дисертаційного дослідження відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії	4	2	11	25
	4	2		
Разом	32	24	44	100

Шкала та критерії оцінювання

Участь у дискусії

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти змістовно підготувався до дискусії, підготував презентацію, веде себе активно, активно приймає участь у дискусії щодо теми лекції що дає можливість досягти високого рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
3	здобувач вищої освіти підготувався до дискусії, підготував презентацію, але не в повному обсязі або с помилками (70-90%), веде себе активно, активно приймає участь у дискусії щодо теми лекції що дає можливість досягти достатнього рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
2	здобувач вищої освіти підготувався до дискусії, підготував презентацію, але не в повному обсязі або с помилками (50-69%), недостатньо активно приймає участь у дискусії щодо теми лекції що дає можливість досягти достатнього рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
1	здобувач вищої освіти недостатньо підготувався до дискусії, не підготував презентацію, намагається приймати участь у дискусії щодо теми лекції, але допускає помилки, робить висновки без обґрунтування, що не дає можливість досягти достатнього рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
0	здобувач вищої освіти не підготувався до дискусії, не підготував презентацію, веде себе пасивно, не приймає участі у дискусії щодо теми лекції що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	практична робота, в якій здобувач вищої освіти проявив творчий підхід до вирішення завдання, використано дослідницькі методи, аргументовано висновки та при виконання завдання здобувач вищої освіти проявив індивідуальний і творчий підхід, що дає можливість досягти високого рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
1	практична робота, в якій здобувач вищої освіти розкрив тему, використав дослідницькі методи, але є окремі помилки та сформульовано висновки без обґрунтування, що дає можливість досягти достатнього рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
0	практична робота не виконана, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Виконання завдань по самостійній роботі

Кількість балів	Критерії оцінювання
11	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій інформація відображена в повному об'ємі (91-100%), містить новітню інформацію, без помилок або з незначною кількістю помилок. У висновках проявлено здібності в розумінні та використанні теоретичного та практичного матеріалу, проявлений творчий підхід, що дає можливість досягти високого рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
9-10	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій інформація відображена не в повному об'ємі (71-90%) або в повному об'ємі, але застаріла. Показано недостатньо глибоке знання матеріалу та задовільний рівень вмінь щодо розуміння і аналізу матеріалу. Відсутні висновки або є невідповідність між висновками та змістом тематики самостійної роботи, що дає можливість досягти достатнього рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
7-8	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій інформація відображена не в повному об'ємі (51-70 %), іноді застаріла. Показано недостатньо глибоке знання матеріалу та задовільний рівень вмінь щодо розуміння і аналізу матеріалу. Відсутні висновки або є невідповідність між висновками

	та змістом тематики самостійної роботи, що дає можливість досягти достатнього рівня формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
5-6	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій інформація відображена не в повному об'ємі (31-50 %), іноді застаріла. Показано недостатньо глибоке знання матеріалу та задовільний рівень вмінь щодо розуміння і аналізу матеріалу. Відсутні висновки або є невідповідність між висновками та змістом тематики самостійної роботи, що не дає в повній мірі досягти формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
3-4	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій інформація відображена не в повному об'ємі (21-30 %), застаріла. Показано недостатньо глибоке знання матеріалу та задовільний рівень вмінь щодо розуміння і аналізу матеріалу. Відсутні висновки або є невідповідність між висновками та змістом тематики самостійної роботи, що не дає в повній мірі досягти формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
2	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій інформація відображена не в повному об'ємі (10-20%), застаріла. Показано досить низький рівень вмінь щодо розуміння та аналізу матеріалу. Допущені принципові помилки у презентації. Відсутні висновки, що не дає в повній мірі досягти формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
1	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив презентацію щодо теми самостійної роботи, в якій інформація відображена не в повному об'ємі (до 10%), застаріла. Показано досить низький рівень вмінь щодо розуміння та аналізу матеріалу. Допущені принципові помилки у презентації. Відсутні висновки, що не дає в повній мірі досягти формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання
0	відсутність виконання завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Формами семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є **залік**, який виставляється за поточним оцінюванням впродовж семестру.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, виконання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: мультимедійне обладнання, презентації.

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує навчальні аудиторії 68, 65.

13. Політика навчальної дисципліни

Терміни виконання та перескладання. При недотриманні термінів виконання завдань здобувач вищої освіти може доздати їх з узгодженням та дозволу викладача: Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Термін ліквідації підсумкової академічної заборгованості встановлює деканат, але зазвичай не довше, ніж два тижні після початку наступного навчального семестру. Особливості перескладання регламентовані «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті», <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись вимог чинних нормативних документів стосовно академічної доброчесності, дотримуватися академічної чесності і етичної поведінки в освітньому середовищі. Вона передбачає: впровадження принципів чесності, прозорості і незалежності; діяти у навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; вміти давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами, <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. При отриманні на занятті 0 балів та пропущені заняття здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати.

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній

освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, конференціях, семінарах, круглих столах. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету», <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaproneformalnuosvitu2025.pdf>.

Оскарження результатів оцінювання. Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Особливості оскарження результату оцінювання регламентовані «Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів», <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf>

14. Рекомендовані джерела інформації

1. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами і доповненнями). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

2. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 4 в редакції від 21.03.2022 р. № 341 (із змінам і доповненнями). <https://ips.ligazakon.net/document/KP220044>

3. Захаркевич О. В., Швець Г. С., Сарана О. М. Основи наукових досліджень. Хмельницький: ХНУ, 2013. 223 с.

4. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. К.: Алерта, 2014. 620 с.

5. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії / Укл. І. Я. Омецінська. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 80 с.

URL:<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38438/1/napbsannja%20dusertazii.pdf>

6. Домбровська С. М. Технологія захисту дисертацій. НУЦЗУ, 2017. 152 с. http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2941/Tehnologiya_pidgotovki_ta_zahistu_diser_doktoraDis.pdf

Допоміжні

7. Вимоги до оформлення дисертацій, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>

8. Masanja N. M. Practical Handbook to Dissertation and Thesis Writing. Andrews University, NMM Printers, 2019. 290 p. ISBN: 978-9976-59-470-6

9. Мельничук В., Євстаф'єва В., Долгін О. Використання інноваційних методів навчання у підготовці здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина. *Сучасні освітні технології та інноваційні методики навчання в підготовці здобувачів вищої освіти: досвід та перспективи. Матеріали 53-ої науково-методичної конференції викладачів і аспірантів (23–24 лютого 2022, м. Полтава).* Полтава, 2022. С. 54–55.